

Barne- og familiedepartementet

Vår ref.:
Deres ref.: 23/1156

Oslo, 30. juni 2023

Høringssvar – Barnevernsutvalgets NOU 2023:7 Trygg barndom, sikker fremtid. Gjennomgang av rettssikkerheten for barn og foreldre i barnevernet.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for oppfyllelse av barns rettigheter slik de er nedfelt i FNs konvensjon om barnets rettigheter (barnekonvensjonen). Redd Barnas Norgesprogram arbeider for styrking av barns rettigheter og overvåker og bekjemper brudd på barnerettighetene i Norge med særlig fokus på barn i sårbare livssituasjoner. Barn og unge i kontakt med barnevernet befinner seg ofte i en svært sårbar situasjon.

Innledende bemerkninger

Redd Barna syns utvalget har løftet mange viktige problemsstillinger, og kommet med flere gode forslag for å styrke barns rettssikkerhet i møte med barnevernet. Vi er veldig enige i betydningen av tidlig innsats. I tillegg er vi glade for at utvalget er så tydelige når det gjelder enslige mindreårige asylsøkere over 15 år. Redd Barna har i en årrekke jobbet for at barnevernet skal ha omsorgsansvaret her, som for alle andre barn.

Barns rett til informasjon og medvirkning, gjelder også ved beslutningsprosesser som angår dem på nasjonalt nivå. Redd Barna vil berømme utvalget for å ha laget en egen NOU for barn og unge, som skal bidra til at barn og unge skal forstå forslagene og kunne komme med innspill i høringen. Vi håper denne NOU-en vil bli spredt bredt blant barn og unge, og at den vil brukes aktivt i tilrettelegging for medvirkning fra barn i den videre oppfølgingen av utvalgets anbefalinger og forslag.

Redd Barna er klar over at utvalget har hatt et omfattende mandat, men vi savner like fullt et fokus på rettssikkerhetsutfordringer for barn med funksjonsnedsettelse i utvalgets arbeid og anbefalinger. Dette er barn som er særlig sårbare for diskriminering, og mange av disse barna vil ha behov for særlig tilrettelegging for å kunne medvirke, fremme sine interesser og hevde sine rettigheter på lik linje som andre barn. FNs barnekonvensjon fastslår i artikkel 2 at ingen barn skal diskrimineres på grunnlag av funksjonsevne, og FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne – CRPD - understreker i artikkel 7 nr. 3 at barn med funksjonsnedsettelse har krav på hjelp tilpasset deres nedsatte

funksjonsevne og alder for å kunne utøve retten til å uttrykke sine synspunkter fritt og få disse tillagt behørig vekt på lik linje med andre barn. Redd Barna gjennomførte i 2018 prosjektet «Vi vil også bli hørt – Informasjon og medvirkning for fosterbarn med utviklingshemming». Et gjennomgående innspill fra både ansatte i barnevernstjenesten og fra fosterforeldre som medvirket i dette prosjektet, var at både tilsynspersoner og barnevernstjenesten burde ha mer kunnskap og erfaring med barn med utviklingshemming, særlig når det gjelder kommunikasjon. Dette kan for eksempel handle om barn som kommuniserer ved hjelp av alternativ eller supplerende kommunikasjon (ASK).

Av kapasitetsgrunner har ikke Redd Barna kunnet ta stilling til samtlige av utvalgets forslag, vi kommenterer derfor her på utvalgte anbefalinger.

Kapittel 7: Barnerepresentantordning (BRO)

Redd Barna har gjennom mange år vært bekymret for rettssikkerheten til barn og unge i barnevernet. Barnevernet har gjennomgått mange endringer de senere årene, som også har styrket barnets posisjon og rettigheter, blant annet er barns rett til informasjon og medvirkning styrket i lovverket. Likevel viser både forskning og flere tilsynsrapporter at vi fortsatt har en vei å gå når det gjelder oppfyllelse av barns selvstendige rettigheter i barnevernet i praksis.

Redd Barna ser at den foreslåtte barnerepresentantordningen (BRO) kan være en god løsning for å styrke barns rettssikkerhet i barnevernet, og vi vil særlig peke på følgende som særlig viktig med en slik ordning:

- At barnerepresentanten er uavhengig de som fatter beslutninger i saken og utelukkende representerer barnets interesser
- At barnerepresentanten settes i posisjon til å bygge en relasjon til barnet over tid, som fremmer trygghet og tillit
- At ordningen kombinerer barnefaglig kompetanse med juridisk bistand
- At ordningen gjelder uavhengig av sakstype, og om plasseringen er frivillig eller skjer med tvang

Redd Barna støtter derfor at den foreslåtte ordningen prøves ut i noen fylker. Samtidig ser vi at det er noen sentrale problemstillinger knyttet til ordningen og hvordan denne vil virke i praksis, som bør utredes nærmere. Vi mener også det er en svakhet ved NOU-en at ikke andre mulige løsninger er tilstrekkelig vurdert. Vi vil derfor fremheve utvalgets forslag om at utprøvingen følges av forskning, og anbefaler at det legges særlig vekt på tett oppfølging, læring og evaluering med sikte på å foreta en grundig vurdering og eventuelle nødvendige endringer før det etableres noe permanent. I evalueringen må erfaringer og synspunkter til barn og unge som har vært del av utprøvingen tillegges vekt.

Redd Barna mener det i utprøvingen blant annet må sees særlig på rollen til barnerepresentanten, både i seg selv og i relasjon til de andre aktørene i barnevernet. Et viktig premiss i forslaget om en barnerepresentantordning, er at det skal bidra til at barnet får færre voksenpersoner å forholde seg til, som de kan bygge en relasjon til, opparbeide et tillitsforhold til, og som kan gi stabilitet og kontinuitet. Det er også et premiss at barnerepresentanten skal være der utelukkende for å ivareta barnets interesser. Redd Barna mener det er viktig å se nærmere på hvordan det sikres at BRO oppfyller denne intensjonen i praksis.

Barnerepresentantordningen er tenkt å erstatte de nåværende ordningene med talsperson, tillitsperson og tilsynsperson. Disse ivaretar tre ulike roller i dag. Talspersonen er barnets talerør og skal viderefremde barnets synspunkter overfor nemnda. Utvalget foreslår at barnerepresentanten skal ha et dobbelt mandat, både fremme barnets egne synspunkter i saken, og samtidig gjøre egne vurderinger av hva som er barnets beste. Dette vil skille barnerepresentantens rolle fra talspersonens rolle i dag, som kun har som oppgave å bringe barnets synspunkter frem for beslutningstakerne. I sin generelle kommentar nr. 12 om barnets rett til å bli hørt, uttaler FNs barnekomité at «dersom høringen av barnet skjer gjennom en representant, er det avgjørende viktig at denne representanten formidler barnets synspunkter på en korrekt måte til den eller de som skal ta avgjørelsen i saken.»¹ Redd Barna mener det må ses nærmere på hvordan den doble rollen barnerepresentanten er foreslått å ha vil fungere i praksis, både når det gjelder barnets tillitsforhold til sin representant, og når det gjelder hvordan dette eventuelt virker inn på vektleggingen av barnets synspunkter i den videre beslutningsprosessen. Hvordan ivaretas barnets rett til å få sine synspunkter vektlagt av de som fatter beslutningene dersom barnerepresentanten er uenig med barnet i hva som er best for barnet? Redd Barna mener det er svært viktig at ikke barnerepresentanten blir et mellomledd som i realiteten svekker barnets rett til direkte medvirkning opp mot de som fatter beslutningene.

Utvalget understreker at BRO ikke medfører endringer i ansvarsområdene for verken barnevernstjenesten, Bufetat, nemnda eller domstolen. Redd Barna mener like fullt det vil være viktig i utprøvingen å se nærmere på rollen til barnerepresentanten sett opp mot rollen til kontaktperson i barnevernet, ikke minst fra barnets perspektiv. Barnerepresentanten skal både følge opp barnet, snakke med barnet og legge til rette for at barnet får medvirke, og gjøre egne barnets beste vurderinger, slik barnevernstjenesten også gjør. For barnet vil det kunne være utfordrende å skille disse rollene fra hverandre, og forstå hvem de skal forholde seg til i hvilke sammenhenger og hva de kan forvente av de ulike aktørene. Det er også viktig at barnerepresentantordningen ikke fører til større avstand mellom barnet og kontaktperson i barnevernstjenesten.

Videre mener Redd Barna at det må sees nærmere på hvordan målene om barnerepresentantens tilgjengelighet og kapasitet, og kontinuiteten i ordningen, skal oppfylles i praksis, særlig i lys av de utfordringene vi vet gjelder for mange barnevernstjenester, med manglende kapasitet og høy grad av turnover og sykefravær.

Utvalgets flertall viser til at BRO vil være spesielt viktig for barn fra minoriteter og urbefolkning, og for barn med funksjonsnedsettelse, fordi disse barna har ytterligere rettigheter og hensyn som skal ivaretas i saksbehandlingen. Dette stiller krav til ordningen, som Redd Barna mener også må ses på i forbindelse med en utprøving. Hvordan vil det sikres at ordningen ivaretar alle barn på lik linje, uavhengig av hvem de er og hvordan de uttrykker seg og kommuniserer?

Avslutningsvis vil vi fremheve at det er flere utfordringer i barnevernet som påvirker barns rettssikkerhet, som den foreslåtte barnerepresentantordningen ikke vil løse, og som det er et behov for fortsatt fokus på, som manglende kapasitet i barnevernstjenestene, høy turnover og høyt sykefravær. Dette er utfordringer som i dag påvirker den muligheten ansatte i barnevernet har til å ivareta hvert enkelt barns rett til

---

¹ <https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/bld/barnets-rettigheter/generell-kommentar-12.pdf>

informasjon og medvirkning. Uavhengig av en eventuell innføring av en barnerepresentantordning, vil det derfor være avgjørende med et fortsatt stort fokus på forbedring av de eksisterende ordningene.

Kapittel 8: Barns prosessuelle rettigheter og klagemuligheter.

Redd Barna støtter utvalgets forslag om å senke alder for partsrettigheter til 12 år. Samtidig vil vi understreke at mange av rettighetene som tilfaller et barn med partsrettigheter også gjelder for barn som ikke har partsrettigheter, som rett til informasjon, og rett til tilbakemeldinger og begrunnelser ved vedtak. Rett til å klage ved brudd på egne rettigheter er også en vesentlig del av retten til å bli hørt etter artikkel 12 i barnekonvensjonen, jamfør FNs barnekomité's generelle kommentar nr. 12 om barnets rett til å bli hørt.

Redd Barna støtter også forslaget om en snever unntaksbestemmelse om å nekte partsinnsyn i opplysninger i tilfeller der disse kan være til skade for barnet, og vi støtter at aldersgrensen på 15 år opprettholdes for samtykke til frivillige hjelpetiltak. Samtykke innebærer beslutningsmyndighet utover retten til å bli informert og til å uttrykke sine synspunkter og bli hørt, og vi mener derfor det er hensiktsmessig at dette fortsatt inntreffer ved 15 års alder.

Videre er vi enige med utvalget at det også med en 12 års aldersgrense for partsrettigheter fortsatt bør være en bestemmelse som åpner for at barn yngre enn 12 år kan innvilges partsrettigheter, med tilhørende retningslinjer som presiserer hvilke momenter som bør vektlegges i en slik vurdering. Vi støtter imidlertid ikke en bestemmelse som åpner for å frata barn over 12 år partsrettigheter. Her viser vi til fortsatt 15 års aldersgrense for samtykke til frivillige hjelpetiltak og innføring av en snever unntaksbestemmelse om å nekte partsinnsyn, som vi mener er tilstrekkelig for å ivareta barnets behov for beskyttelse mot eventuelle belastninger som kan følge med partsstatus. Det vil også pålegge voksne et ansvar å støtte og veilede barnet i utøvelsen av sine partsrettigheter. Redd Barna vil i denne sammenheng fremheve at partsrettigheter er noe barnet kan velge å benytte seg av, men ikke har noen plikt til å benytte seg av.

Redd Barna stiller seg også bak forslaget om at alle barn skal få en lovfestet rett til overprøving av vedtak om flytting, og vil særlig fremheve utvalgets forslag om at nemnda også skal kunne overprøve vedtak om frivillige plasseringer, da flytting ut av hjemmet kan oppleves like inngripende for barnet uavhengig av grunnlaget for plasseringen.

Når det gjelder forslaget om å lovfeste en rett for barn til å be om overprøving av vedtak som gjelder hjelpetiltak i hjemmet, mener Redd Barna at det er prinsipielt riktig at barn gis den samme retten til å be om overprøving i disse sakene som i vedtak om flytting. Selv om vedtak om flytting kan antas å være særlig inngripende, kan hjelpetiltak i hjemmet som retter seg direkte mot barn også oppleves inngripende av barnet selv. Samtidig er vi opptatt av at en eventuell overprøving ikke fører til at viktige hjelpetiltak settes på vent og barnet ikke får riktig hjelp til riktig tid. Vi deler utvalgets forslag at det må presiseres at behandlingen av klage fra barn bør skje raskt, og mener videre at det i disse sakene vil være særlig viktig at vedtaket kan iverksettes selv om det er påklaget. I tillegg vil det være viktig å videreføre og videreutvikle det pågående arbeidet som pågår hos statsforvalterne med å forenkle barns muligheter til å klage, inkludert gjøre klageordningene mer tilgjengelige for barn, som utvalget også viser til.

Redd Barna støtter utvalgets forslag at det bør lovfestes i barnevernsloven eller i forskriften om barns medvirkning en plikt for barnevernstjenestene til å informere barn om muligheten til å klage og å be om overprøving hos statsforvalteren og nemnda.

Avslutningsvis vil Redd Barna vise til FNs barnekonvensjons tredje tilleggsprotokoll som gir barn rett til å klage til FN dersom deres rettigheter blir krenket og nasjonale rettsmidler er uttømt. Så langt har Norge valgt å ikke tilslutte seg denne klageordningen. I lys av utvalgets mandat om å se på ulike tiltak som kan styrke rettsikkerheten til barn i barnevernet, savner Redd Barna at de også har sett på tilleggsprotokollen og tilslutning til den som et mulig tiltak.

Kapittel 9: Innvandrere, nasjonale minoriteter og urfolk i barnevernet

FNs barnekonvensjon regner alle under 18 år som barn, og barnekonvensjonens artikkel 2 slår fast at rettighetene skal gjelde for alle barn og at ingen skal diskrimineres. Redd Barna har i en årrekke arbeidet for at barnevernet skal ha det samme omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere over 15 år, som de har for alle andre barn. Vi er derfor svært glade for, og gir vår fulle støtte, til utvalgets forslag om å endre § 11-1 slik at opphold på omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere også gjelder for barn over 15 år.

Barn som står uten omsorgspersoner har rett på omsorg og beskyttelse, og denne rettigheten må innfris uten diskriminering av noen slag. Redd Barna har ved flere anledninger utdypet hvorfor vi mener enslige mindreårige asylsøkere er en svært sårbar gruppe barn, som har behov for og rett på et forsvarlig omsorgstilbud.

Dagens praksis innebærer en usaklig forskjellsbehandling, som strider med FNs barnekonvensjon. Barn som er uten omsorgspersoner etter barnekonvensjonens artikkel 20 har rett til alternativ omsorg fra myndighetene. Myndighetene skal også sørge for at barn på flukt får oppfylt rettighetene sine etter barnekonvensjonen, jf. artikkel 22. Forbudet mot diskriminering i barnekonvensjonen artikkel 2 gjelder som et grunnleggende prinsipp som gjelder for anvendelsen av de nevnte konvensjonsbestemmelsene. Som det fremkommer i NOU-en, har Norge gjentatte ganger blitt kritisert av FN for å gi barna et for dårlig omsorgstilbud. Flere av FN komiteene har anbefalt Norge å styrke tilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år, inkludert FNs Barnekomité, Menneskerettighetskomiteen, Torturkomiteen og komiteen for Sivile og politiske rettigheter.

Regjeringen anerkjenner at det er betydelige forskjeller på omsorgstilbudet til denne gruppen barn og barn under barnevernets omsorg, men hevder at tilbudet er alderstilpasset. Dette er ikke faglig begrunnet. En rekke forskningsrapporter og utredninger har alle konkludert med at omsorgstilbudet ikke er godt nok.² Vi ønsker også å påpeke at skillet i omsorgstilbudet til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år opprinnelig ikke var begrunnet med at det skulle *alders tilpasses*, men med økonomiske hensyn. Da omsorgsansvaret for enslige mindreårige under 15 år ble overført til barnevernet i 2007 var nemlig regjeringens intensjon at også omsorgsansvaret for enslige mindreårige over 15 år skulle overføres til barnevernet i

² Sønsterudbråten S., Tyldun G., Raundalen M. (2018), Et trygt sted å vente. Omsorgspraksiser på asylmottak for enslige mindreårige, Fafo-rapport 2018:05. Oslo: UDI; Berg, Tronstad (2015) Levekår for barn i asylsøkerfasen, NTNU Samfunnsforskning, s. 137

løpet av 2009.³ I den politiske plattformen til Stoltenberg II fremgikk det at regjeringen fremdeles har som mål å gjennomføre overføring av omsorgsansvaret for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år til barnevernet, men at det ville bli utsatt på grunn av ressursituasjonen i barnevernet.⁴ Det er med andre ord ikke et skille som har bakgrunn i barnefaglige vurderinger. Dessuten er dagens praksis også en forskjellsbehandling med andre ungdom på samme alder under barnevernets omsorg.

Forskning viser også at dersom tilbudet i den første fasen i Norge ikke er av tilstrekkelig kvalitet, vil det kunne medføre en forlengelse over tid av de vanskene barna bærer med seg, og det vil også forringe deres psykiske helse, trivsel og utvikling. Enslige mindreårige asylsøkere sliter ofte med psykiske vansker, både ved ankomst til Norge, og også flere år senere.⁵ Flere av vanskene kunne ha vært forebygget og hjulpet gjennom et bedre oppfølgingstilbud til barna i en tidlig fase, som i asylsøkerperioden. Tilbudet barna får i asylsøkerfasen er av avgjørende betydning med hensyn til psykisk helse, trivsel, utvikling og integrering i en ny hverdag. Det kan hindre videre skjervutvikling og motvirke utviklingen av alvorlige psykiske vansker og barnas videre tillit til omsorgstjenestene.

Enslige mindreårige asylsøkere er også en gruppe barn som er sårbar for utnyttelse og overgrep. En undersøkelse av Redd Barna fra 2017⁶ fant at barn i mottakssystemet er særlig sårbare for å bli utsatt for vold og overgrep, både på grunn av hva de allerede har opplevd i hjemlandet eller på flukt, og på grunn av bo- og omsorgssituasjonen deres på mottak. Rapporten konkluderte med at et styrket barnevernfaglig ansvar for denne gruppe vil kunne sikre større grad av oppfølging og beskyttelse mot utnyttelse i ulike former.

Dersom tilbudet reguleres i barnevernloven vil de rettslige rammene for tilbudet være de samme som for de ordinære barneverninstitusjonene, inkludert bestemmelsene for tilsyn, kvalitetskrav og godkjenning av private og kommunale aktører. Videre mener vi at å regulere omsorgstilbudet i barnevernloven vil kunne bidra til å sikre et tydelig ansvarsforhold og vil påvirke tilnærmingen til de enslige mindreårige i sin helhet. Redd Barna mener også at barnevernet må ha tydelig ansvar for alle enslige mindreårige etter bosetting. Etter 2017 er det ikke lenger et krav at kommuner gjør et barnevernsvedtak for bosetting av enslige mindreårige asylsøkere. Kommuneundersøkelsen Institutt for samfunnsforskning gjennomførte i 2020 viser at en tredjedel av kommuner flytter ansvaret fra barnevernet til flyktningtjenesten, læringscenteret, tiltakstjenesten, enhet for oppvekst, helse og levekår, boveiledertjenesten eller lignende. Å hjemle omsorgs- og botilbudet i barnevernsloven fører med seg en del krav og rettigheter for enslige mindreårige flyktninger, noe som svekkes når ansvaret legges til andre instanser. At ansvaret for denne gruppen ikke forblir spredt på flere sektormyndigheter vurderes også å kunne bidra til mer koordinert og samordnede tjenester.⁷

³ Politisk plattform for flertallsregjeringen, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet 2005-2009, Soria Moria I, side 71

⁴ Politisk Plattform for flertallregjeringen, Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, og Senterpartiet 2009-2013, Soria Moria II
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/smk/vedlegg/2009/ny_politisk_plattform_2009-2013.pdf, side 73

⁵ Tine Jensen m.fl (2019): Enslige mindreårige asylsøkere: Kartlegging av traumeerfaringer og psykisk helse. NKVTS og UiO.
<https://www.nkvts.no/prosjekt/enslige-mindrearige-asylsokere-kartlegging-av-traumeerfaringer-og-psykisk-helse/>

⁶ Brunje (2017) Kartlegging av rammene for barns beskyttelse mot vold og seksuelle overgrep på asylmottak, Redd Barna

⁷ Institutt for samfunnsforskning (2020): «Fra bosetting til voksenliv» <https://www.imdi.no/contentassets/aabd3ddb8874e6988979507b3719cbe/fra-bosetting-til-voksenliv.pdf>

Redd Barna

Kapittel 11: Prinsippet om barnets beste og skjønnsutøvelse

Utvalget foreslår at det tas inn en momentliste for vurdering av barnets beste i barnevernsloven. Momentlisten bygger i stor grad på barnekomiteens generelle kommentar nr. 14 om barnets beste. Redd Barna støtter dette. Vi vil samtidig understreke betydningen av at det i alle saker skal gjøres en konkret vurdering av barnets beste. Vi er enige i forslaget fra utvalget om at det lovfestes i bestemmelsen at det ved anvendelsen av momentlisten må vurderes og begrunnes konkret hvilken relevans og vekt momentene har i den enkelte sak.

Kapittel 15: Nemnds- og domstolsbehandling av barnevernssaker

Vi støtter utvalgets forslag om at det foretas en juridisk utredning om barns rett til privatliv i behandlingen av barnevernssaker, som sees i sammenheng med den videre oppfølgingen av Barne Lovutvalgets forslag om en ny bestemmelse om barns personvern og vern om privatlivet (NOU 2020:14).

Videre ønsker vi å stille oss bak Barneombudets forslag om lengre sperrefrist for gjenopptakelse av saker om tilbakeføring (side 18 i Barneombudets høringsvar). Vi mener som Barneombudet at dette vil være viktig for å sikre barna mer ro og stabilitet, frigjøre barnevernstjenestens kapasitet til å følge opp barn og foreldre, og gjøre det lettere for foreldre å fokusere på å ta imot veiledningstiltak og bygge relasjon til barna.

Kapittel 18: Barn og foreldres rett til gjenforening og samvær

Det er viktig for barn å vite at foreldrene deres har det bra. Redd Barna støtter utvalgets forslag om å styrke, samt systematisere oppfølgingen av foreldre. Dette gjelder naturligvis i de sakene der man tar sikte på gjenforening, men også der gjenforeningsmålsetningen er oppgitt.

Redd Barna er videre enige med utvalget i at det er behov for å klargjøre hva som er beste praksis ved gjennomføring av samvær. Vi vil også stille oss bak de ytterligere anbefalingene Barneombudet kommer med i sitt høringsvar, om at departementet bør vurdere innføring av en bestemmelse om at barn skal kunne be om at samvær stoppes eller reduseres, og at departementet bør vurdere om det er behov for å presisere eller endre gjeldende rett for å tydeliggjøre at barnets beste skal være avgjørende ved samværsfastsettelsen, og ikke barnets tålegrense.

Kapittel 19: Fosterhjem

Redd Barna er positive til forslagene.

Vi mener at en bedre ansvarsfordeling mellom barneverntjeneste, fosterhjem og foreldre, vil kunne være konfliktdempende. Når det gjelder å flytte beslutningsmyndighet i enkelte saker til fosterhjemmet, så vil det kunne bidra til økt forutsigbarhet, og dessuten mer direkte innvirkning i eget liv for barnet. Vi tenker da på at det vil være lettere å påvirke beslutninger som tas i hjemmet der barnet faktisk oppholder seg.

I tillegg ønsker Redd Barna å stille seg bak følgende ytterligere anbefalinger fra Barneombudet; at fosterforeldre bør ha klagerett ved flytting fra fosterhjemmet, at departementet bør vurdere om tiltak i

fosterhjemmet, og avslag på ytelse som fosterforeldre ber om, bør anses for enkeltvedtak og kunne påklages til Statsforvalteren, at departementet bør vurdere om fosterforeldre i saker om tilbakeføring bør få rettigheter, utover uttaleretten, der barnet har bodd så lenge i fosterfamilien at det er etablert en rett til familieliv etter EMK artikkel 8, og at fosterforeldre bør få innsynsrett i sentrale dokumenter, også i barnevernssaken.

Kapittel 20: Institusjon

Redd Barna stiller seg ikke bak forslaget om at bruk av institusjonstiltak må begrunnes særskilt i barnevernstjenestens og nemndas avgjørelser, og i barnevernstjenestens begjæring til nemnda om tiltak. Ved alle vedtak om tiltak etter barnevernsloven skal det gjøres grundige vurderinger av hva som er det beste for det enkelte barn, inkludert gjennom å lytte til og vektlegge det enkelte barnets egne synspunkter. For noen barn vil institusjon være det beste alternativet. Vi er enige med Barneombudet i at et bedre alternativ vil være at barnevernloven presiserer at undersøkelser skal etterfølges av en bred vurdering av barnets behov for omsorg og behandling.

Redd Barna støtter utvalgets forslag om at reglene for rettigheter og bruk av tvang på institusjon gjennomgås, blant annet opp mot EMK, barnekonvensjonen og rettspraksis i EMD og Høyesterett.

Kapittel 21: Kontinuitet og familieliv for barn som ikke kan tilbakeføres til opprinnelige foreldre

Redd Barna støtter utvalgets forslag om at barnevernstjenesten gis en plikt til å snakke med barn som er under barnevernets omsorg om tilhørighet, kontinuitet og familieliv. Vi støtter også forslaget om at barn som har fylt 12 år må samtykke til besøkskontakt, og forslaget om at ordningen utvides til å inneholde en rett til besøkskontakt med søsken.

Kapittel 24: Organiseringen av barnevernet

Redd Barna støtter utvalgets forslag om tydeligere føringer om beste praksis, om å evaluere og følge opp bruken av barnevernsfaglig kvalitetssystem, og tydeligere krav til hva som er en forsvarlig barnevernstjeneste.

Kapittel 26: Tilsyn, kontroll og læring

Redd Barna støtter forslagene om en gjennomgang av dagens tilsyns- og kontrollordninger, og at det utvikles en klageportal hos statsforvalteren, som skal sikre mer effektive og tilgjengelige klageordninger i enkeltsaker, som gjerne kan bygge på klageportalen som allerede er utviklet for barn i barnevernet. Videre slutter vi oss til anbefalingene om at det stilles krav om rask respons hos statsforvalter, og at det utvikles og publiseres lett tilgjengelig og forståelig informasjonsmateriell om muligheten til å klage på barnevernet og om klageprosessen.

Kapittel 28: Åpenhet, dialog og tillit i barnevernet

Redd Barna støtter forslaget om en egen Barnevernsportal, og understreker betydningen av at denne er både tilgjengelig for barn og universelt utformet. Vi vil fremheve at en slik portal må utvikles med tett medvirkning fra de som skal bruke den, inkludert barn og unge.

Barns rett til å bli hørt gjelder både for individuelle barn i saker som berører den enkelte, og for grupper av barn i saker som angår flere. Barn har også rett til å medvirke i utviklingen av tjenester som retter seg mot dem. Redd Barna er enig med utvalget i at det bør stimuleres til flere fora for dialog og medvirkning, der barn og foreldre med erfaring fra barnevernet kan møte hverandre og ha dialog med forvaltningen og det politiske nivået i kommunene. Vi støtter utvalgets forslag om å inkludere foreldrenes og barnas medvirkning i den årlige tilstandsrapporten fra barnevernstjenesten til kommunestyret, og at dette bør fremgå tydelig av Bufdirs veiledende mal til utforming av tilstandsrapporten. Men vi mener i tillegg at medvirkning på tjenestenivå må synliggjøres som en egen bestemmelse i barnevernloven, gjerne som del av bestemmelsen om kommunens ansvar for barnevernstjenesten. Dette ber vi departementet om å vurdere.

I en spørreundersøkelse som SOS barnebyer gjennomførte i 2020 blant landets barnevernsledere svarte over halvparten at de ikke har metoder for medvirkning på tjenestenivå. Av de som svarte at de har det, var det samtidig stor variasjon i graden av medvirkning. Alle barnevernslederne som deltok i undersøkelsen pekte på at det i dag er stor ulikhet og variasjon mellom barnevernstjenestene, når det gjelder hvorvidt og i hvor stor grad de legger til rette for medvirkning fra barn og unge i tjenestene.

Det skal ikke være tilfeldig eller avhengig av geografi eller andre faktorer om en gruppe barn skal få oppfylt sin rett til å bli hørt i utviklingen av tjenestene. Samtidig som barn har rett til å medvirke, ikke bare på individnivå, men også på tjenestenivå, vil styrket medvirkning fra barn og unge gjøre de kommunale tjenestene bedre, mer treffsikre og mer tilpasset de barna og ungdommene som tjenestene er til for.

Med vennlig hilsen
Redd Barna

Thale Skybak
Seksjonsleder Norgesprogrammet
Norgesprogrammet

Grete Vandvik
Spesialrådgiver barns rett til å bli hørt
Norgesprogrammet

Dokumentet er elektronisk godkjent.